

Beslut

Datum 2020-10-20

Dnr SI 2024:6999

Sida **1 (7)****Huvudman**

Haninge kommun

haningekommun@haninge.se

Ärendet

Tillsyn av anpassad skola Brandbergsskolan i Haninge; nu fråga om uppföljning av beslut den 20 december 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2024 inom ramen för myndighetens tillsyn, kontrollerat om verksamheten vid Brandbergsskolan anpassad grundskola följer gällande bestämmelser om lärare, plan mot kränkande behandling, åtgärdande arbetet med kränkande behandling, utredning av elevers ordningsstörande beteende samt beslut om betyg och betygskatalog.

Skolinspektionen har den 20 december 2024 beslutat att förelägga Haninge kommun att senast måndagen den 11 augusti 2025 vidtaga åtgärder för att avhjälpa brister avseende att elever ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, beslut om betyg och anmälan om kränkande behandling.

Vidare har Skolinspektionen tilldelat Haninge kommun en anmärkning rörande utredning av elevers ordningsstörande beteende. Haninge kommun skulle senast den 11 augusti 2025 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist.

Motivering av beslutet

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 20 december 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att tillse att eleverna ges undervisning av

behöriga och legitimerade läraren. Det bedömdes vara en brist att det inte gjorts rekryteringsförsök gällande lärare till de två undervisningsgrupper där undervisningen bedrivs av en lärare som inte är behörig att undervisa i anpassad grundskola och en lärare som saknar ämnesbehörighet.

Av den redovisning som huvudmannen inkommit med framgår att huvudmannen under våren 2025 annonserat efter speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning och behörighet i teoretiska ämnen.

Likaså har huvudmannen tagit fram en ny rutin för tjänstefördelning i syfte att säkerställa undervisning av legitimerade och behöriga lärare i anpassad grundskola.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. (2 kap. 13 § skollagen).

För att vara behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 krävs utöver en behörighetsgivande lärarexamen, även att läraren har en speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning. Kravet på speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en äldre behörighetsgivande examen om den omfattar inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning (inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning). Läraren måste därutöver vara behörig att undervisa i det ämne han eller hon undervisar i.

För att bli behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 gäller samma behörighet som för att undervisa i grundskolan mot arbete i årskurs 4–6. En sådan lärare är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett sådant ämne är relevant. (2 kap. 13–16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, sida 6 (14) 262, 269 och 649).

Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska

kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s. 47). Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen). Av förarbetena till bestämmelsen framkommer det att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165 s. 268f). Det framgår vidare i förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652f).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska avslutas i denna del.

Beslut om betyg och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 20 december 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister gällande betygssättning, signering och rättelser i betygskataloger.

Av den redovisning som huvudmannen inkommit med finns kopior på betygskataloger och ett nytt rutindokument "Rutin och regler: Betygsbeslut och betygsdokumentation. Rutindokumentet syftar till att säkerställa att betyg sätts och dokumenteras enligt gällande regelverk. I det står bland

annat att rektor ansvarar för att utse behörig betygssättande lärare och säkerställa att betygsbeslut dokumenteras korrekt

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans betygskataloger för årskurserna 7-9 vårterminen 2025.

De inskickade betygskatalogerna visar att i förekommande fall har den legitimerade läraren signerat betygskatalogen tillsammans med den olegitimerade lärare som undervisat eleverna. Det finns inga rättelser i vårterminens betygskataloger.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. (6 kap. 10, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen). Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks (3 kap. 20 § skollagen). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska avslutas i denna del.

Anmälan kränkande behandling**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I beslut den 20 december 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister gällande skolans arbete att anmäla kränkande behandling. Skolinspektionen bedömde att lärare och annan personal inte alltid anmälde kränkande behandling.

I den redovisning som huvudmannen inkommit med finns dokumentation om hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 7 januari till den 30 juni 2025. Skolan har i en rutin beskrivit sin plan för kränkande behandling, för hur personal som ingriper och/eller får kännedom om kränkande behandling ska göra en anmälan.

Likaså beskrivs vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att samtliga medarbetare följer rutinen för anmälan om kränkande behandling. Bland annat har rektorn tillsammans med elevhälsoteamet gått i genom och gjort ett tydliggörande av skolans Plan mot kränkande behandling samt rutinen för anmälan vid misstanke om kränkning.

Genomgången omfattade hur och när anmälan ska göras, vem som ansvarar för att anmälan skickas till rektor, och

hur rektor därefter anmäler till huvudmannen enligt gällande lagstiftning .

Rutinen finns tillgänglig i personalhandboken och på skolans gemensamma digitala plattform.

Vidare har all personal, inklusive vikarier och elevassistenter deltagit i en utbildning ledd av skolans kurator och specialpedagog. Utbildningens fokus har varit att identifiera tecken på kränkande behandling samt på vikten av att alla incidenter rapporteras, oavsett grad eller osäkerhet kring händelsen.

Rektor följer löpande upp att anmälningar görs enligt rutinen genom:

veckovisa avstämningar med arbetslagen, genomgång av inkomna anmälningar i ledningsgruppen, och stickprovskontroller i skolans dokumentationssystem. Vid dessa uppföljningar diskuteras också eventuella hinder eller oklarheter i rutinen.

För att underlätta för personalen har kontaktpersoner inom varje arbetslag utsetts som stöd vid osäkerhet kring anmälningsförfarandet. Dessa kontaktpersoner har ett särskilt uppdrag att påminna och vägleda kollegor vid behov.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor. En rektor som får kännedom om att ett elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska avslutas i denna del.

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 20 december 2024 bedömde Skolinspektionen att skolan brast i arbetet med att utreda elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen.

Av utredningen framgick att skolan inte hade utrett ordningsstörande beteenden utan att detta hanterades inom skolans åtgärdstrappa eller en anmälan till elevhälsan. Vidare framgick att det fanns flera elever i högstadiet med ordningsstörande beteende som inte hade blivit utredda avseende det eller fått åtgärder insatta i syfte att få det ordningsstörande beteendet att upphöra.

Huvudmannen har inkommit med en uppdaterad rutin. I rutinen finns en åtgärdstrappa med fem steg. Enligt rutinen beslutar rektor om en utredning ska genomföras. Det framgår också vid vilka steg rektor ska involveras i ärendet för att fatta beslut om utredning och åtgärder.

Likaså har huvudmannen skickat in en blankett där utredningen och åtgärder/beslut som fattats av rektor dokumenteras. Blanketten ska signeras av rektor. Huvudmannen uppger att inför varje läsårstart går samtliga rutiner igenom med skolans medarbetare.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare (5 kap 9§ skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 §)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist. Utredare Elin Jägervall Tornebjerg har varit föredragande i ärendet.